caritas international.be

© Isabel Corthier

Stoelendans

VERSIE VLUCHTELINGEN

De stoelendans maakt deel uit van het Franstalig educatief pakket « À la rencontre de l'autre » van het overheidsprogramma Annoncer la Couleur[1]. De organisatie Quinoa[2] voerde de laatste update van dit spel uit. De versie die je hier vindt binnen het educatief pakket "Between 2 worlds" is een verkorte en aangepaste versie.

DOELSTELLING

- Begrijpen dat de rijkdom in de wereld ongelijk verdeeld is en zich een voorstelling kunnen maken van hoe deze ongelijkheid eruit ziet.
- Begrijpen dat de meeste mensen op de vlucht binnen hun eigen land/regio blijven en de redenen hierachter begrijpen.
- Zich een voorstelling kunnen maken van hoe de wereldwijde verdeling van mensen op de vlucht wereldwijd eruit ziet.

DOELPUBLIEK

2de en 3de graad secundair onderwijs

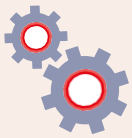

METHODIEK

Met dit spel verdelen de leerlingen hun stoelen, die elk een deel van de mondiale rijkdom voorstellen, over de verschillende regio's. Vervolgens verdelen ze zichzelf over de verschillende regio's. De groep leerlingen vertegenwoordigt het totale aantal van mensen op de vlucht. Op die manier komen ze erachter dat het niet meteen de rijkste regio's zijn die de meeste mensen op de vlucht opvangen.

DUUR

40 à 50 minuten inclusief nabespreking

MATERIAAL

- Een ruim lokaal
- Evenveel stoelen als deelnemers
- De naamborden van de regio's die op de muur worden geplakt afgedrukt op A3 formaat

VOORBEREIDING

De leerkracht hangt verspreid over het lokaal zes fiches op die elk een werelddeel vertegenwoordigen. In enkele minuten tijd wordt het klaslokaal de wereld. De regio's werden bepaald op basis van hun economische, geografische en politieke situatie. Voor de aanvang van het spel is het aangewezen om alle regio's nog eens samen te overlopen en meer uitleg te geven waar nodig. Vermeld er ook bij dat wanneer ze twijfelen over welke landen zich in welke regio bevinden ze deze informatie kunnen terugvinden onderaan de naamborden.

1 https://www.annoncerlacouleur.be/node/990

2 http://www.quinoa.be/je-minforme-3/outils-pedagogiques/jeu-des-chaises-version-refugies/

1. DEEL 1

De leerkracht legt uit dat het totale aantal stoelen waarop de leerlingen zitten de volledige rijkdom in de wereld vertegenwoordigt (ongeveer 75 000 miljard dollar waarbij 1 dollar 0,88 eurocent is). Leg duidelijk uit over welk type rijkdom het pre- cies gaat. We hebben het hier namelijk over rijkdom gemeten in bruto binnenlands product (BBP). We hebben het niet over natuurlijke grondstoffen die nog niet ont- gonnen zijn. Een diamant die zich nog in Afrikaanse grond bevindt wordt hier niet in meegeteld. Een diamant die ontgonnen werd, op een juweel werd gezet en vervol- gens is verkocht, wordt wel meegeteld. Hetzelfde geldt voor onontgonnen rijkdom- men zoals petroleum, mineralen, gas, etc.

Het bruto binnenlands product (bbp) is de totale geldwaarde van alle in een land geproduceerde finale goederen en diensten gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar).[3]

De leerlingen verdelen vervolgens de rijkdom (de stoelen) over de zes regio's. De leerkracht stelt enkele vragen: "***Waar denken jullie dat er het meeste rijkdom is?***" "***Waar is er het minste rijkdom?***" Wanneer de leerlingen min of meer klaar lijken te zijn met het verdelen van de stoelen vraagt de leerkracht of iedereen akkoord gaat met de huidige verdeling. Uiteindelijk leest de leerkracht de werkelijke verdeling voor (aan te passen in functie van het aantal deelnemers).

TABEL 1 – *verdeling van de mondiale rijkdom*

Aantal stoelen	OESO	Oost-Europa en de Kaukasus	Noord-Afrika en het Midden-Oosten	Sub-Sahara-Afrika	Latijns-Amerika en de Caraïben	Zuid-Oost-Azië-Stille oceaan regio	1 stoel vertegen-woordigt: (in miljard $)
11	7	0	0	0	1	3	6 744
12	8	0	0	0	1	3	6 182
13	8	0	1	0	1	3	5 706
14	9	0	1	0	1	3	5 298
15	9	0	1	0	1	4	4 945
16	10	0	1	0	1	4	4 636
17	11	0	1	0	1	4	4 363
18	11	1	1	0	1	4	4 121
19	12	1	1	0	1	4	3 904
20	12	1	1	0	1	5	3 709
21	13	1	1	0	1	5	3 532
22	14	1	1	0	1	5	3 372
23	14	1	1	1	1	5	3 225
24	15	1	1	1	1	5	3 091
25	15	1	1	1	1	6	2 967
26	16	1	1	1	1	6	2 853
27	17	1	1	1	1	6	2 747
28	18	1	1	1	1	6	2 649
29	18	1	1	1	1	7	2 558
30	19	1	1	1	1	7	2 472
31	20	1	1	1	1	7	2 393
32	20	1	1	1	2	7	2 318
33	21	1	1	1	2	7	2 248
34	21	1	1	1	2	8	2 181
35	22	1	1	1	2	8	2 119
36	23	1	1	1	2	8	2 060
37	23	1	1	1	2	9	2 005
38	24	1	1	1	2	9	1 952
39	25	1	1	1	2	9	1 902
40	25	1	2	1	2	9	1 854

3 https://nl.wikipedia.org/wiki/Bruto_binnenlands_product

Mondiale rijkdom (BBP uitgedrukt in $) in 2016

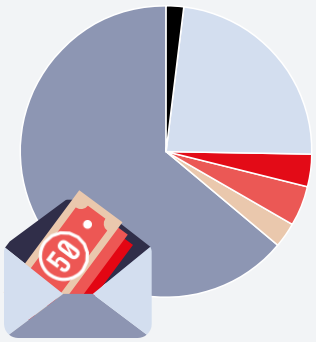

Sub-Sahara-Afrika	1 497 398 544 907
Azië- Stille Oceaan regio	17 269 352 315 030
Noord-Afrika en het Midden-Oosten	2 736 707 325 593
Latijns-Amerika en de Caraïben	3 417 842 013 896
Oost-Europa en de Kaukasus	1 883 905 327 441
OESO :	47 380 459 179 113
Totaal	**74 185 664 705 983**

2. DEEL 2

De leerkracht poneert de stelling "***We kunnen toch niet alle miserie van de wereld opvangen***". Wat betekent dit? Hebben de leerlingen deze stelling ooit al gehoord? In welke context?

Vervolgens vraagt de leerkracht aan de leerlingen of ze weten hoeveel mensen op dit moment wereldwijd op de vlucht zijn. In 2016 ging het over 67 404 556 mensen (UNHCR). Dit komt ongeveer overeen met de totale bevolking van een land als Frankrijk. Een getal dat elk jaar verder stijgt.

In dit spel hebben we het over "mensen op de vlucht" en niet over "erkende vluchtelingen". De cijfers die hier werden gebruikt, vertegenwoordigen het totaal aantal personen dat onder het mandaat van het agentschap van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR) valt. Het gaat hier over verschillende categorieën.

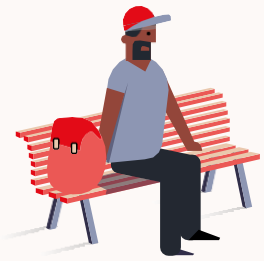

- ***Verzoekers om internationale bescherming*** *(voorheen asielzoekers): personen die een verzoek om internationale bescherming deden buiten hun eigen land en waar nog geen beslissing tot erkenning of weigering rond werd genomen.*
- ***Erkende vluchtelingen****: Personen die een internationale bescherming hebben gekregen (voorheen asiel). Dit gebeurt wanneer iemand een gegronde vrees heeft voor vervolging vanwege diens etniciteit, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging en geen bescherming in eigen land kan oproepen.*
- ***Intern ontheemden****: Personen die hun thuis hebben moeten ontvluchten omwille van bijvoorbeeld een gewapend conflict, een algemene situatie van geweld, mensenrechtenschendingen, natuur- of andere rampen maar die hiervoor geen grens hebben overgestoken.*
- ***Staatlozen****: Personen die door geen enkele staat erkend worden en dus geen nationaliteit hebben.*

De leerkracht legt aan de leerlingen uit dat zij nu zelf alle mensen wereldwijd op de vlucht voorstellen en vraagt hen zich te verspreiden over de regio's op de manier waarop zij denken dat mensen op de vlucht wereldwijd verdeeld zijn. **Het gaat hier dus over waar mensen op de vlucht zich nu bevinden, niet waar ze vandaan komen**. Dit zonder de stoelen te bewegen. Naar welke landen en werelddelen vluchten mensen vooral? De mensen op de vlucht (de leerlingen dus) plaatsen zich op de rijkdom in de wereld (dus de stoelen). Wanneer ze hier min of meer klaar mee lijken te zijn, vraagt de leerkracht aan de leerlingen of ze het eens zijn met de huidige verdeling. De leerkracht geeft vervolgens de juiste verdeling (aan te passen aan het aantal leerlingen) en vraagt afsluitend aan de leerlingen om de verdeling in de klas nog een laatste keer in zich op te nemen alvorens ze gaan zitten voor de debriefing.

4 Alle cijfers in dit spel dateren van 2016. Een update is voorzien in de zomer van 2022.

TABEL 2 – *Verdeling van de mensen op de vlucht wereldwijd*

Aantal deel-nemers	OESO	Oost-Europa en de Kaukasus	Noord-Afrika en Midden-Oosten	Sub-Sahara-Afrika	Latijns-Amerika en de Caraïben	Zuid-Oost Azië en Stille-Oceaan regio	Aantal mensen op de vlucht vertegenwoordigd door 1 speler
11	1		3	4	1	2	6 127 686
12	1	1	3	4	1	2	5 617 046
13	1	1	4	4	1	2	5 184 965
14	1	1	4	4	2	2	4 814 611
15	2	1	4	4	2	2	4 493 637
16	2	1	4	5	2	2	4 212 784
17	2	1	5	5	2	2	3 964 973
18	2	1	5	6	2	2	3 744 697
19	2	1	6	6	2	2	3 547 608
20	2	1	6	6	2	3	3 370 227
21	2	1	6	6	3	3	3 209 740
22	2	1	6	7	3	3	3 063 843
23	2	1	7	7	3	3	2 930 632
24	3	1	7	7	3	3	2 808 523
25	3	1	7	8	3	3	2 696 182
26	3	1	8	8	3	3	2 592 482
27	3	2	8	8	3	3	2 496 465
28	3	2	8	8	3	4	2 407 305
29	3	2	8	9	3	4	2 324 295
30	3	2	8	9	4	4	2 246 818
31	3	2	9	9	4	4	2 174 340
32	4	2	9	9	4	4	2 106 392
33	4	2	9	10	4	4	2 042 562
34	4	2	10	10	4	4	1 982 486
35	4	2	10	11	4	4	1 925 844
36	4	2	10	11	4	5	1 872 348
37	4	2	11	11	4	5	1 821 744
38	4	2	11	11	5	5	1 773 804
39	4	2	11	12	5	5	1 728 321
40	4	2	12	12	5	5	1 685 113

Mensen op de vlucht wereldwijd in 2016 (UNHCR)

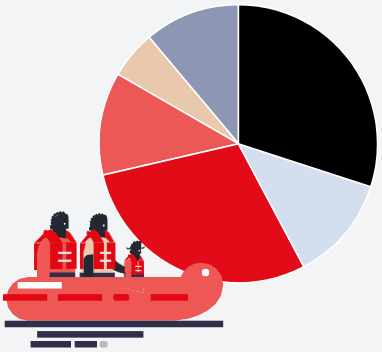

Sub-Sahara-Afrika : 20 254 969
Zuid-Oost Azië en Stille-Oceaan regio 8 371 784
Noord-Afrika en het Midden-Oosten 19 649 236
Latijns-Amerika en de Caraïben 8 047 264
Oost-Europa en de Kaukasus 3 596 364
OESO : 7 484 939

Totaal 67 404 556

3. DEBRIEFING

De leerkracht vraagt opnieuw aan de leerlingen wat ze denken over de stelling "We kunnen toch niet alle miserie van de wereld opvangen". Doen we dit momenteel? Of bijna? Of zijn het eerdere andere landen die deze rol opnemen? Welke? Waarom? De leerlingen gaan terug in een cirkel zitten voor de debriefing.

WAAR BEVINDEN ZICH DE MEESTE MENSEN OP DE VLUCHT?

De meerderheid van de mensen op de vlucht, vluchten naar andere regio's binnen hun eigen land. Naar veiligere delen of regio's waar andere familieleden zich misschien bevinden. Vervolgens zijn het vooral de buurlanden waar mensen naartoe vluchten. Vaak komen zij terecht in grote vluchtelingenkampen op de grens van het buurland. 75 tot 90% van alle mensen op de vlucht trekt naar een andere regio binnen hun eigen land of steekt de grens over naar een buurland. (*Amnesty International, 2016*)[5]

In 2016 werd 86% van alle mensen op de vlucht opgevangen door "ontwikkelingslanden". Uiteindelijk gaat het slechts om een klein percentage dat de weg naar het Westen vindt.

Laten we eens het voorbeeld van Syrië bekijken. Syrië telde 22,5 miljoen inwoners op het moment dat de oorlog uitbrak in 2011. Volgens de *UNHCR*[6] sloegen door dit conflict 12 miljoen mensen op de vlucht. 6,6 miljoen mensen vluchtten binnen eigen land (intern ontheemden) en 5,6 miljoen vluchtten naar het buitenland. Hoofdzakelijk naar buurlanden zoals Libanon, Jordanië en Turkije.

WAAROM BLIJVEN MENSEN OP DE VLUCHT DOORGAANS ZO DICHT BIJ HUN EIGEN REGIO?

Hoofdzakelijk omdat deze personen meestal slechts één idee in het achterhoofd hebben: zo snel mogelijk terug kunnen keren naar hun thuis wanneer het conflict beëindigd is of wanneer het probleem is opgelost. Een andere reden is de kostprijs van de tocht. Een mensensmokkelaar (een persoon die wordt betaald om iemand op illegale wijze over de grens te brengen) kost tot 10 000 euro per persoon. Wanneer het dan nog eens over een familie van 4 personen gaat bijvoorbeeld, wordt dit al gauw een grote som geld. Zelfs na de verkoop van het huis, alle spullen, auto's, etc. blijft dit voor de meesten gewoon onbetaalbaar.

Een derde reden is het feit dat de reis lang en gevaarlijk is. Er moeten oceanen en woestijnen worden overgestoken en velen hebben enkel maar hun eigen benen om de tocht af te leggen. Een laatste belangrijke reden is dat mensen doorgaans liever naar een regio trekken waarmee ze taal, religie en cultuur delen. ***Waar zouden jullie naartoe gaan mocht in België een oorlog uitbreken?***

HOEVEEL VLUCHTELINGEN ZIJN ER IN BELGIË?

In 2018 waren er 11 422 068 inwoners in België. Volgens de *UNHCR*[7] zijn er 42 168 erkende vluchtelingen in België. Dat komt overeen met 0,37% van de totale bevolking.

HEBBEN WE DAN NIET DE MIDDELEN OM MEER MENSEN OP TE VANGEN?

In 2017 beschikten Europa en Noord-Amerika over 60,6 % van de tota- le rijkdom ter wereld. Terwijl dit voor Afrika slechts 0,8 % was en voor Latijns-Amerika 2,5%. Volgens de vluchtelingenorganisatie *Ciré*[8] kunnen we dus vaststellen dat onze landen de middelen hebben om meer mensen op de vlucht op te vangen en daardoor ook de verantwoordelijkheid dragen om meer te doen. We vangen momenteel absoluut niet "alle miserie van de wereld" op.

5 *Amnesty International, 2016*
6 *https://www.unhcr.org/syria-emergency.html*
7 *https://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.REFG?end=2018&locations=BE&start=2018&type=shaded&view=map*
8 *https://www.cire.be/prejuge-2-on-ne-peut-pas-accueillir-toute-la-misere-du-monde/*

OESO

- *Duitsland*
- *Australië*
- *Oostenrijk*
- *België*
- *Canada*
- *Chili*
- *Zuid-Korea*
- *Denemarken*
- *Spanje*
- *Estland*
- *Verenigde Staten*
- *Finland*
- *Frankrijk*
- *Griekenland*
- *Hongarije*
- *IJsland*
- *Ierland*
- *Israël*
- *Italië*
- *Japan*
- *Letland*
- *Litouwen*
- *Luxemburg*
- *Mexico*
- *Nederland*
- *Nieuw-Zeeland*
- *Noorwegen*
- *Polen*
- *Portugal*
- *Slowakije*
- *Tsjechië*
- *Verenigd Koninkrijk*
- *Slovenië*
- *Zweden*
- *Zwitserland*
- *Turkije*

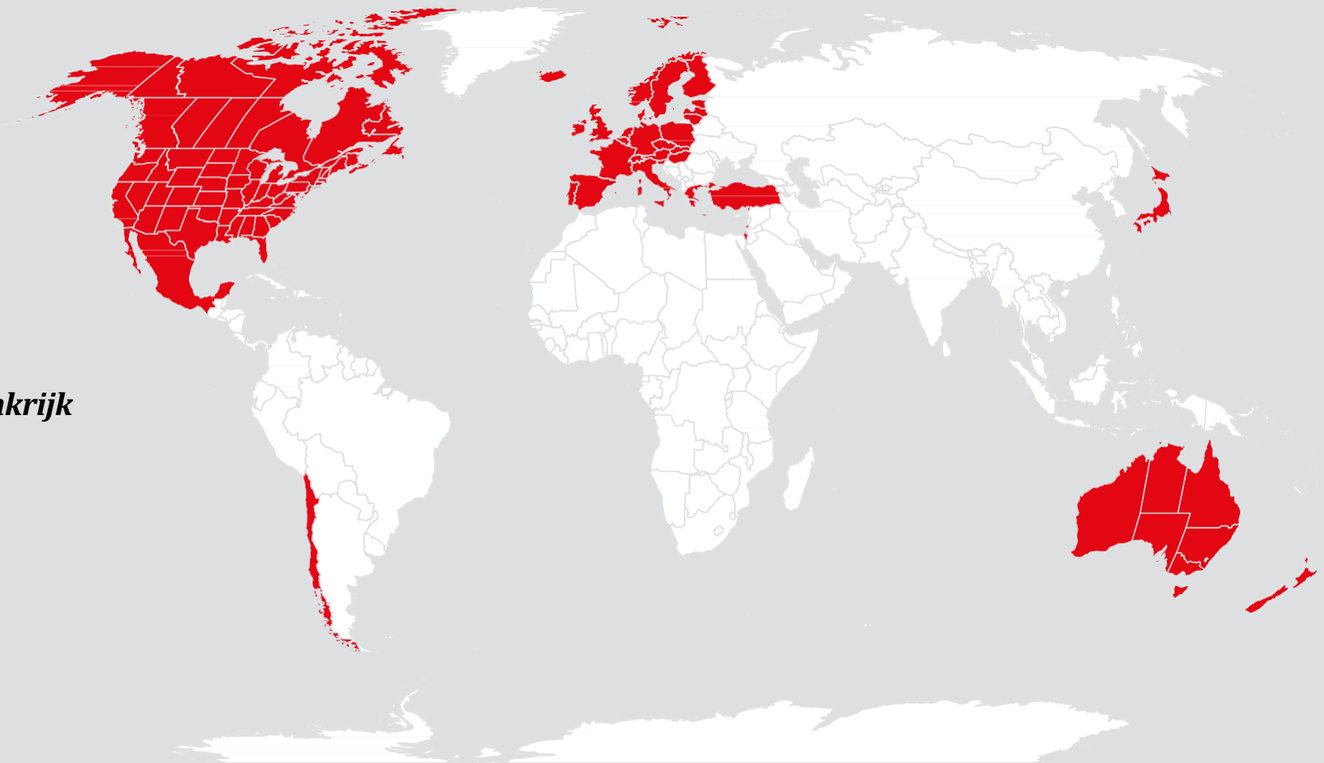

De OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) is een internationale organisatie die bestaat uit 36 lidstaten en tot doel heeft om hun economisch en sociaal beleid te analyseren en te verbeteren teneinde de groei van de economie, de werkgelegenheid en de levensstandaard in hun land te waarborgen en aldus bij te dragen tot de ontwikkeling van de handel en de wereldeconomie.

caritas international.be

OOST-EUROPA EN DE KAUKASUS

- *Albanië*
- *Armenië*
- *Azerbeidzjan*
- *Wit-Rusland*
- *Bosnië en Herzegovina*
- *Bulgarije*
- *Kroatië*
- *Georgië*
- *Macedonië*
- *Malta*
- *Moldavië*
- *Montenegro*
- *Roemenië*
- *Rusland*
- *Servië*
- *Tadzjikistan*
- *Oekraïne*

caritas international.be

NOORD-AFRIKA EN HET MIDDEN-OOSTEN

- *Algerije*
- *Bahrein*
- *Egypte*
- *Iran*
- *Irak*
- *Jordanië*
- *Koeweit*
- *Libanon*
- *Libië*
- *Marokko*
- *Oman*
- *Qatar*
- *Saudi-Arabië*
- *Syrië*
- *Tunesië*
- *Turkmenistan*
- *Jemen*
- *Verenigde Arabische Emiraten*

Behalve :

- *Turkije*

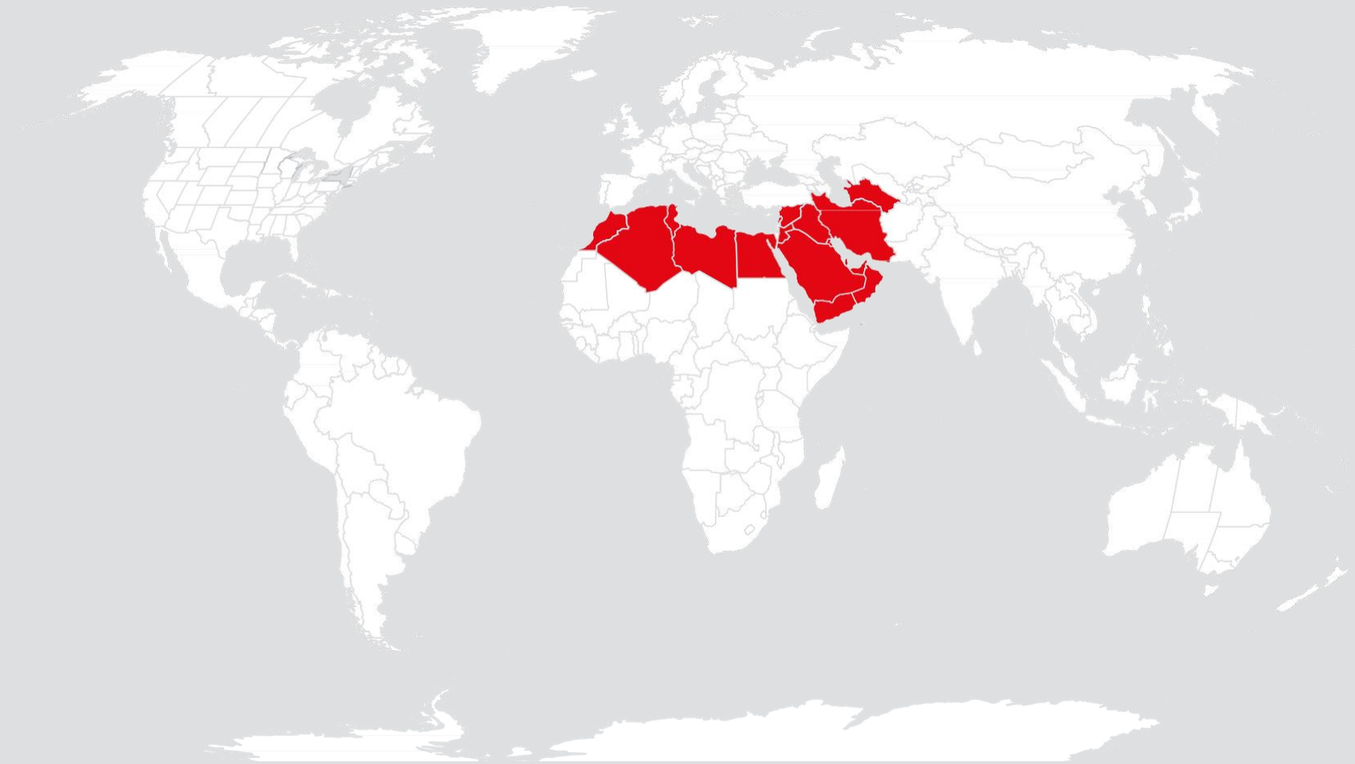

caritas international.be

SUB-SAHARA- AFRIKA

- *Zuid-Afrika*
- *Angola*
- *Benin*
- *Botswana*
- *Burkina Faso*
- *Burundi*
- *Kameroen*
- *Kaapverdië*
- *Centraal-Afrikaanse Republiek*
- *Comoren*
- *Congo*
- *Ivoorkust*
- *Djibouti*
- *Eritrea*
- *Ethiopië*
- *Gabon*
- *Gambia*
- *Ghana*
- *Guinee*
- *Guinee-Bissau*
- *Equatoriaal Guinea*
- *Kenia*
- *Lesotho*
- *Liberia*
- *Madagaskar*
- *Malawi*
- *Mali*
- *Mauritius*
- *Mauritanië*
- *Mozambique*
- *Namibië*
- *Niger*
- *Nigeria*
- *Rwanda*
- *São Tomé*
- *Senegal*
- *de Seychellen*
- *Sierra Leone*
- *Somalië*
- *Soedan*
- *Zuid-Soedan*
- *Swaziland*
- *Tanzania*
- *Tsjaad*
- *Togo*
- *DR Congo*
- *Oeganda*
- *Zambia*
- *Zimbabwe.*

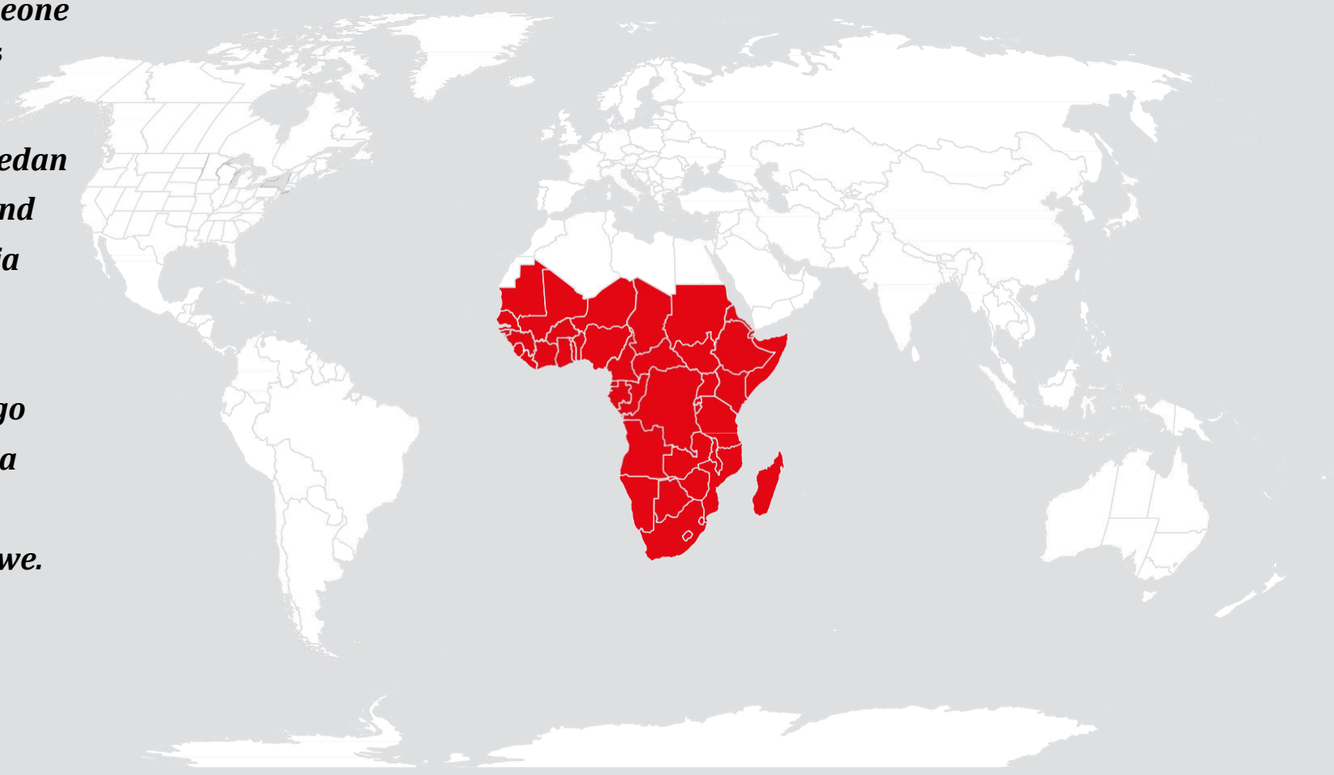

caritas international.be

LATIJNS-AMERIKA EN DE CARAÏBEN

- *Antigua/Barbuda*
- *Argentinië*
- *Barbados*
- *Belize*
- *Bolivia*
- *Brazilië*
- *Colombia*
- *Costa Rica*
- *Cuba*
- *Dominica*
- *El Salvador*
- *Ecuador*
- *Grenada*
- *Guatemala*
- *Guyana*
- *Haïti*
- *Honduras*
- *Jamaica*
- *Nicaragua*
- *Panama*
- *Paraguay*
- *Peru*
- *Dominicaanse Republiek*
- *Saint Kitts en Nevis*
- *Saint Lucia*
- *Saint Vincent*
- *Suriname*
- *Trinidad en Tobago*
- *Uruguay*
- *Venezuela*

Behalve:

- *Chili*
- *Mexico*

caritas international.be

AZIË EN DE STILLE OCEAAN

- *Afghanistan*
- *Bangladesh*
- *Bhutan*
- *Birma*
- *Brunei*
- *Cambodja*
- *China*
- *Fiji*
- *India*
- *Indonesië*
- *Kazachstan*
- *Kirgizië*
- *Laos*
- *Maleisië*
- *de Malediven*
- *Mongolië*
- *Nauru*
- *Nepal*
- *Noord-Korea*
- *Oezbekistan*
- *Pakistan*
- *Palau*
- *Papoea-Nieuw-Guinea*
- *Filippijnen*
- *Salomonseilanden*
- *West-Samoa*
- *Singapore*
- *Sri Lanka*
- *Taiwan*
- *Thailand*
- *Timor*
- *Oost-Timor*
- *Tuvalu*
- *Vanuatu*
- *Vietnam*

Behalve :

- *Japan*
- *Australië*
- *Nieuw-Zeeland*
- *Zuid-Korea.*

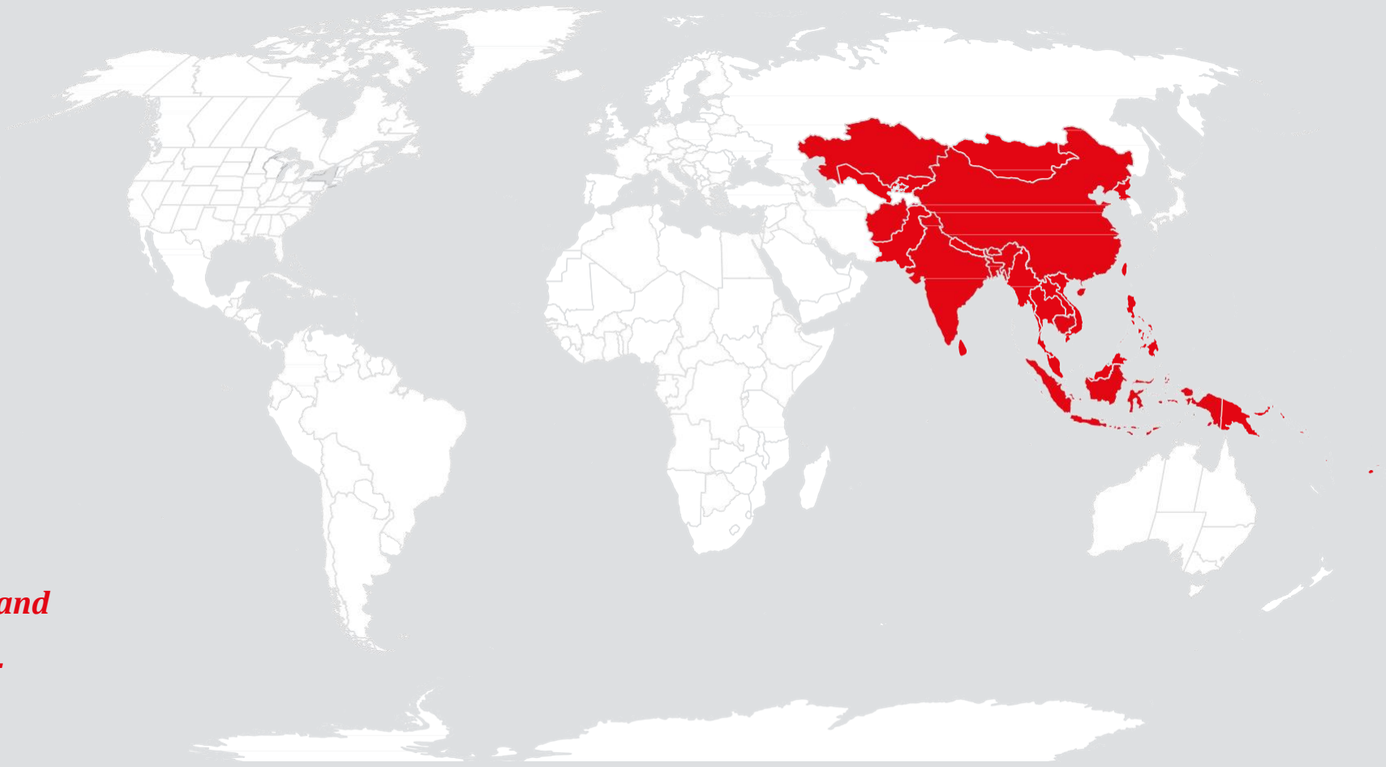

caritas international.be